

L. van Lier

Quicksan flora en fauna betreffende
het perceel Meijelseweg 18A,
Heibloem (Gem. Leudal)

Rapportnummer R202125-A
2 juli 2021

Auteur:
Ir. F. Fahner

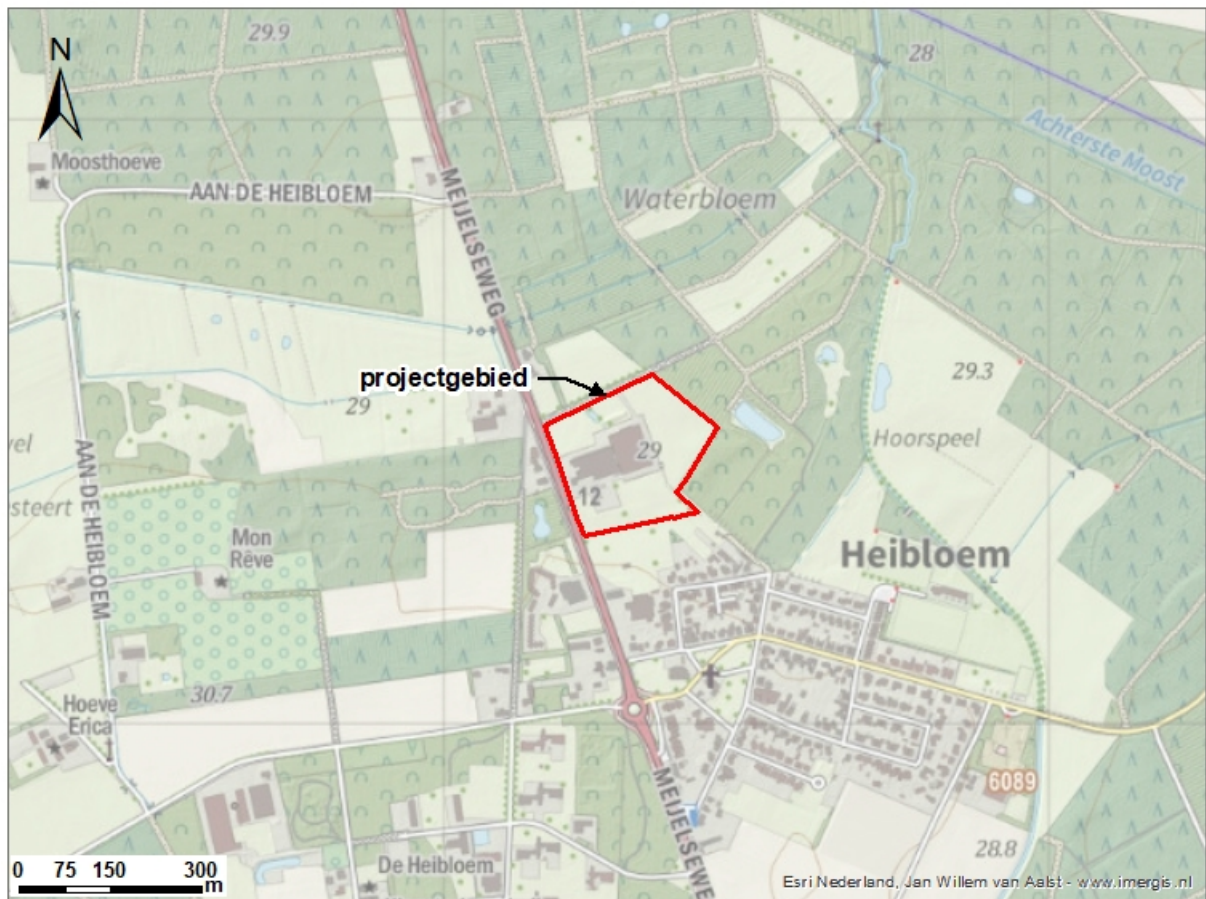
Inhoudsopgave

1.	Inleiding	<i>Blz.</i> 3
2.	Resultaten archief- en veldonderzoek	5
2.1.	Analyse archiefgegevens	5
2.2.	Resultaten veldonderzoek	6
3.	Effecten op beschermde soorten en vervolgstappen	10
3.1	Beschrijving ingreep	10
3.2	Gevolgen voor beschermde soorten	10
3.3.	Gevolgen voor beschermde gebieden	12
3.4	Te nemen maatregelen en vervolgstappen	13
 <i>Bijlagen</i>		
1.	Toetsingskader: wetgeving en beleid	15
2.	Status van waargenomen soorten	21
 <i>Figuren</i>		
1.	Overzichtskaartje met ligging projectgebied	3
2.	Waarnemingen gebouwbewonende soorten binnen het onderzoeksgebied	6
3.	Aanduiding te slopen stallen	10
4.	Ligging projectgebied in relatie tot beschermde natuurgebieden	12

1. Inleiding

Aanleiding

De heer Van Lier is voornemens op zijn op zijn perceel aan de Meijelseweg 18A te Heibloem de bestaande opstallen behorend bij een agrarische bedrijfsvoering te slopen. De locatie van het betreffende perceel is op onderstaand overzichtskaartje (figuur 1) weergegeven en wordt in het vervolg aangeduid als projectgebied. In het kader van de vergunningverlening dient onder meer een quickscan flora en fauna te worden uitgevoerd.

Figuur 1: Overzichtskaartje met ligging projectgebied

Doelstelling

Het doel van voorliggend onderzoek is dat nagegaan wordt welke natuurwaarden binnen en in de directe omgeving van het projectgebied aanwezig zijn en welke vervolgstappen eventueel nodig zijn in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) en de Omgevingsverordening Limburg 2014. Een toelichting op de soorten-

en gebiedenbescherming in relatie tot ruimtelijke ingrepen is opgenomen in voorliggend rapport als bijlage 1.

Projectgebied

Het projectgebied ligt in het dorp Heibloem langs de doorgaande weg N279. De oppervlakte van het kadastrale perceel bedraagt ongeveer 4,8 ha. Slechts een klein deel daarvan wordt ingenomen door de te slopen opstallen. De rest van het perceel bestaat uit braakland/akkerland en een boerenerf, waarop aan de straatzijde een woning is gevestigd.

Werkwijze/indeling rapport

Voor het onderhavige ecologisch onderzoek is zowel archief-/bureau- als veldonderzoek uitgevoerd. Bij het bureauonderzoek is onder andere nagegaan in hoeverre het plangebied zich verhoudt tot beschermde natuurgebieden in de (wijde) omgeving. Hierop wordt in hoofdstuk 3 nader ingegaan. Voor het archiefonderzoek met betrekking tot soorten is met name gebruik gemaakt van gegevens uit het Natuurloket (Nationale Databank Flora en Fauna), zie hiervoor hoofdstuk 2. In dat hoofdstuk komt ook het veldonderzoek (inspectie van het pand) ter sprake. Vervolgens worden in hoofdstuk 3 de gevolgen van het voornemen behandeld en wordt de vraag beantwoord welke vervolgstappen nodig zijn en of een ontheffing nodig is in het kader van de Wnb. Voor de relevante wet- en regelgeving zij verwezen naar bijlage 1. In bijlage 2 is voor alle in voorliggend rapport genoemde soorten de status vermeld (wetgeving en Rode Lijst).

2. Resultaten archief- en veldonderzoek

2.1. Analyse archiefgegevens

Uit de dataset van de Nationale Databank Flora en Fauna zijn gegevens gedownload van de afgelopen tien jaar, alleen van die, gelet op de aard van de ingreep en de aanwezige biotopen, welke betrekking hebben op (beschermde) gebouwbewonende soorten, van een zone van minimaal 500 m rondom het plangebied (hierna onderzoeksgebied genoemd):

- van de landzoogdieren: steenmarter;
- van de algemene broedvogels: boerenwaluw, gierwaluw, huismus, huiswaluw en zwarte roodstaart¹;
- van de roofvogels: kerkuil en steenuil (deze soorten zijn niet uitsluitend gebouwbewonend, maar broeden wel in kasten die aan gebouwen bevestigd zijn);
- vleermuizen.

Het aantal beschikbare waarnemingen van de genoemde soorten binnen het onderzoeksgebied is zeer beperkt. Alleen van de gierwaluw en de huiswaluw zijn enkele waarnemingen beschikbaar, zie figuur 2. Het gaat hierbij niet om waarnemingen die betrekking hebben op territoriaal gedrag. De waarnemingen geven alleen aan dat de soort binnen het onderzoeksgebied voorkomt, maar of en waar verblijfplaatsen (nesten) zijn, is onbekend.

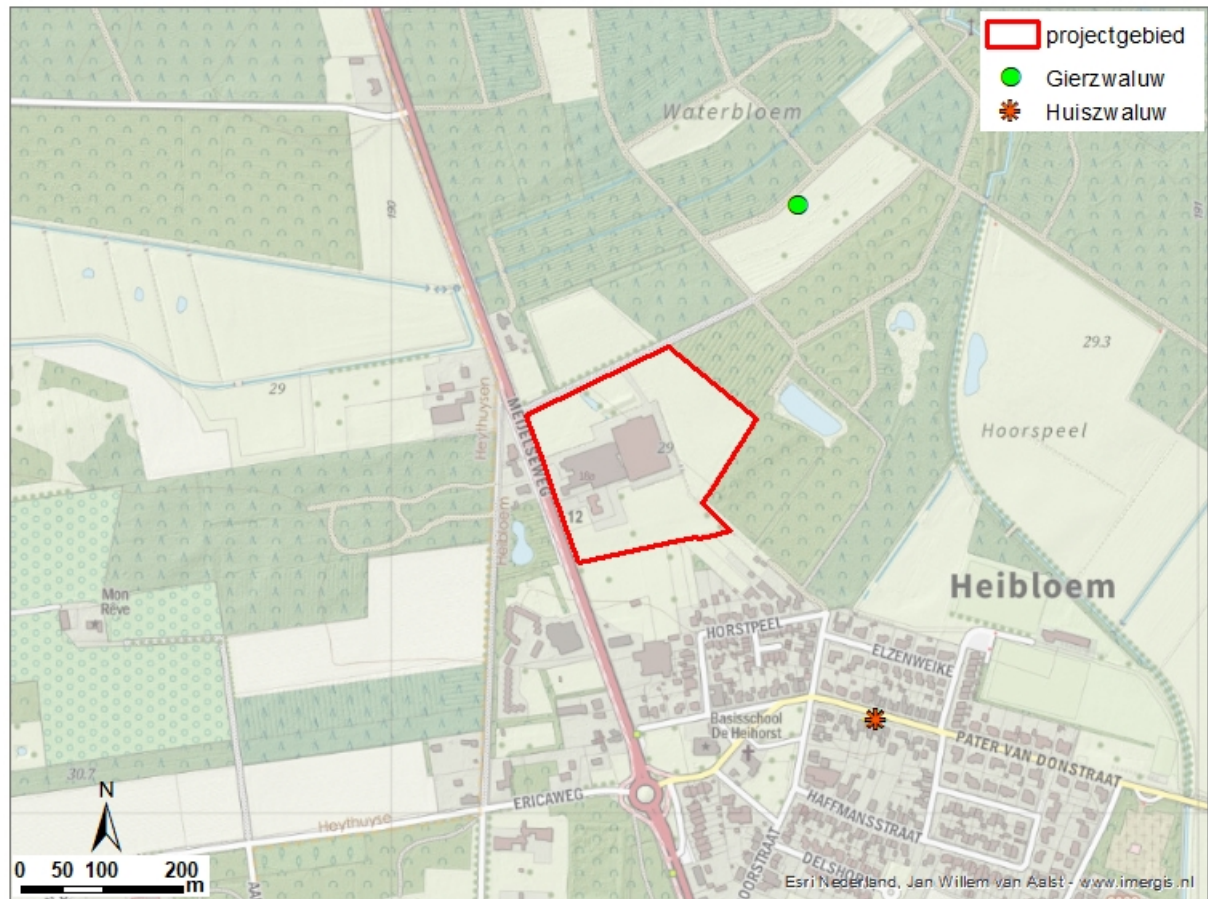
Van de soortgroep vleermuizen zijn in het geheel geen waarnemingen beschikbaar binnen het onderzoeksgebied en in de aangegeven periode. Niettemin mag aangenomen worden dat het onderzoeksgebied actueel leefgebied is van meerdere soorten vleermuizen. Gelet op de bebouwing en de afwisseling van qua begroeiing open en gesloten gebieden, is er geschikt leefgebied en zijn er ook diverse verblijfplaatsen te verwachten, met name in woningen.

Verder zijn ook van de steenmarter geen waarnemingen beschikbaar. Ook van deze soort geldt dat het onderzoeksgebied geschikt leefgebied bevat.

Van de gebouwbewonende vogels zijn naast de genoemde gierwaluw en huiswaluw ook zeker de boerenwaluw en huismus binnen het onderzoeksgebied

¹ Van de zwarte roodstaart, die ook vaak aan gebouwen gebonden is qua broedplek, is het nest niet jaarrond beschermd, vergelijk tabellen B en C in bijlage 2 en daarom wordt aan deze soort verder geen aandacht besteed.

te verwachten. Er is echter geen specifiek onderzoek naar deze soorten gedaan binnen het bebouwde gebied².

Figuur 2: Waarnemingen gebouwbewonende soorten binnen het onderzoeksgebied

2.2. Resultaten veldonderzoek

Methodiek

Op 25 mei 2021 is het projectgebied in de ochtend bezocht, waarbij de te slopen stallen onder begeleiding van de opdrachtgever zijn geïnspecteerd en foto's zijn gemaakt. Met name is gelet op openingen in muren en spleten onder de dakrand en overige potentieel geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende soorten.

² Door de Provincie Limburg wordt weliswaar periodiek een vlakdekkend onderzoek uitgevoerd naar broedvogels, maar niet binnen de bebouwde kom. Binnen het onderzoeksgebied is de meest recente broedvogelkartering in 2012 uitgevoerd. Binnen het projectgebied zijn daarbij territoria aangetroffen van een drietal soorten, te weten ekster, holenduif en zwarte kraai.

Foto 1: Overzicht erf van Meijelseweg 18A met rechts op de foto de woning

Algemeen

De bijgaande foto's 1 t/m 7 bieden een indruk van de huidige situatie van het projectgebied. De te slopen stallen zijn open en bevatten geen afgesloten zolderruimtes. Alleen aan de achterzijde is begroeiing aanwezig in de directe omgeving van de gebouwen, zoals een boom en een klimop tegen de muur (foto's 4 en 5).

Foto 2: Impressie van de te slopen stallen (1)

Foto 3: Impressie van de te slopen stallen (2)

Aanwezigheid van en mogelijkheden voor gebouwbewonende soorten

Tijdens de inspectie zijn geen oude nesten bijvoorbeeld van de boerenwaluw aangetroffen. Voor deze soort, en ook voor de huiswaluw, zijn de stallen slechts matig geschikt. Voor de gierzwaluw zijn er in het geheel geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig, alleen al vanwege de geringe hoogte. De huismus zou onder de dakpannen kunnen nestelen (foto's 2 en 5), maar er zijn geen aanwijzingen dat deze soort ter plaatse nesten heeft. Het veldbezoek vond middenin het broedseizoen plaats, maar er is geen enkele huismus waargenomen binnen het projectgebied.

Foto 4: Impressie van de te slopen stallen (3)

Foto 5: Impressie van de te slopen stallen (4)

De stallen bieden, vanwege de dakranden, dakoverstek en ruimtes achter regenpijpen, in principe mogelijkheden voor veermuizen als zomerverblijfplaats, met name de gewone dwergveermuis. Deze soort is opportunistisch en stelt geen hoge eisen aan de zomerverblijfplaats, met name als het gaat om solitaire mannetjes. Voor een kraamverblijfplaats, waar ruimte moet zijn voor meerdere vrouwtjes zijn de eisen strenger. Als kraamverblijfplaats worden de betreffende opstallen nauwelijks of in het geheel niet geschikt geacht. Ook als winterverblijfplaats voor de gewone dwergveermuis zijn de stallen nauwelijks of in het geheel niet geschikt vanwege het open karakter en het ontbreken van afgesloten zolderruimtes. Wat de laatvlieger betreft, deze soort prefereert zolders en verblijft niet in lage gebouwen, voor deze soort kunnen de stallen als ongeschikt worden beschouwd.

Binnen het projectgebied zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van de steenmarter. De stallen zijn open, afgesloten ruimtes zijn er niet, daarom worden deze voor de steenmarter als slechts matig geschikt geacht.

Concluderend wordt vastgesteld dat de stallen in de huidige toestand in de zomer geschikt zijn als verblijfplaats voor de gewone dwergveermuis (solitaire dieren). Voor gebouw bewonende vogels zijn de stallen slechts matig geschikt, er zijn geen aanwijzingen gevonden voor de aanwezigheid van de huismus, de boerenzwaluw en de huiswaluw. Van de steenmarter zijn geen sporen aangetroffen en de stallen zijn als slechts matig geschikt aan te merken voor de steenmarter. Verder is het projectgebied volledig ongeschikt als verblijfplaats van de gierwaluw.

3. Effecten op natuurwaarden en vervolgstappen

3.1. Beschrijving van de activiteit

De te slopen stallen zijn op onderstaande figuur 3 weergegeven. De sloop zal aanvatten zodra de benodigde vergunningen verkregen zijn en vermoedelijk nog deze zomer worden gecompleteerd. Het betreft een totale oppervlakte van 69 are aan bedrijfsgebouwen.

Figuur 3: Aanduiding te slopen stallen

3.2. Gevolgen voor beschermde soorten

Algemeen

Voor de in §2.2 genoemde soortgroepen, namelijk vleermuizen, landzoogdieren (steenmarter) en vogels zal hierna worden nagegaan wat de mogelijke (negatieve) effecten zijn³.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen. Het projectgebied biedt alleen in de zomer matig geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen, *in casu* de gewone dwergvleermuis. Voor andere gebouwbewonende soorten, met name de laatvlieger, is de geschiktheid nihil. Omdat de stallen geheel worden gesloopt, zullen de (potentiële) verblijfplaatsen komen te vervallen. Omdat de stal vrij laag is, is de geschiktheid voor vleermuizen overigens maar matig. Maar het gebruik ervan door

³ Gevolgen voor beschermde flora zijn niet aan de orde, aangezien de muren geen geschikte habitat vormen voor beschermde muurplanten.

vleermuizen kan niet worden uitgesloten. Omdat er in de directe omgeving, waaronder de woning, ook alternatieven zijn, is het negatieve effect niet zodanig dat de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis in het geding zou zijn.

Foerageergebied en vliegroute. Binnen het projectgebied is foerageergebied voor vleermuizen aanwezig, aangezien op het erf en zeker in de stal insecten te verwachten zijn, al is dat in veel mindere mate het geval dan toen de stal nog in agrarisch gebruik was. Er verdwijnt slechts in zeer geringe mate foerageergebied door het slopen van de stallen en negatieve gevolgen voor de gewone dwergvleermuis zijn zo goed als nihil, aangezien er voldoende geschikt foerageergebied in de directe omgeving aanwezig blijft. De functie vliegroute is niet aanwezig, er zijn geen bomen- of struikenrijen aanwezig, terwijl in het kader van de sloop ook geen bomen gerooid worden. Concluderend kan men stellen dat negatieve effecten op vleermuizen (gewone dwergvleermuis) nagenoeg verwaarloosbaar zijn, terwijl voldoende alternatieve mogelijkheden voorhanden zijn in de aangrenzende woning en de nabijgelegen bebouwde kom van Heibloem. Negatieve gevolgen voor de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis zijn in elk geval niet aan de orde.

Landzoogdieren

Van de landzoogdieren is alleen de steenmarter een relevante soort, aangezien het een gebouwbewonende soort is, welke beschermd is⁴ en slechts binnen een bepaalde tijd van het jaar is vrijgesteld (15 augustus tot 1 maart, vergelijk bijlage 1, tabel A). Echter, de steenmarter is niet aangetroffen in het projectgebied en de betreffende stallen zijn door geringe hoogte en open ramen (tocht) niet heel erg geschikt als verblijfplaats voor deze soort.

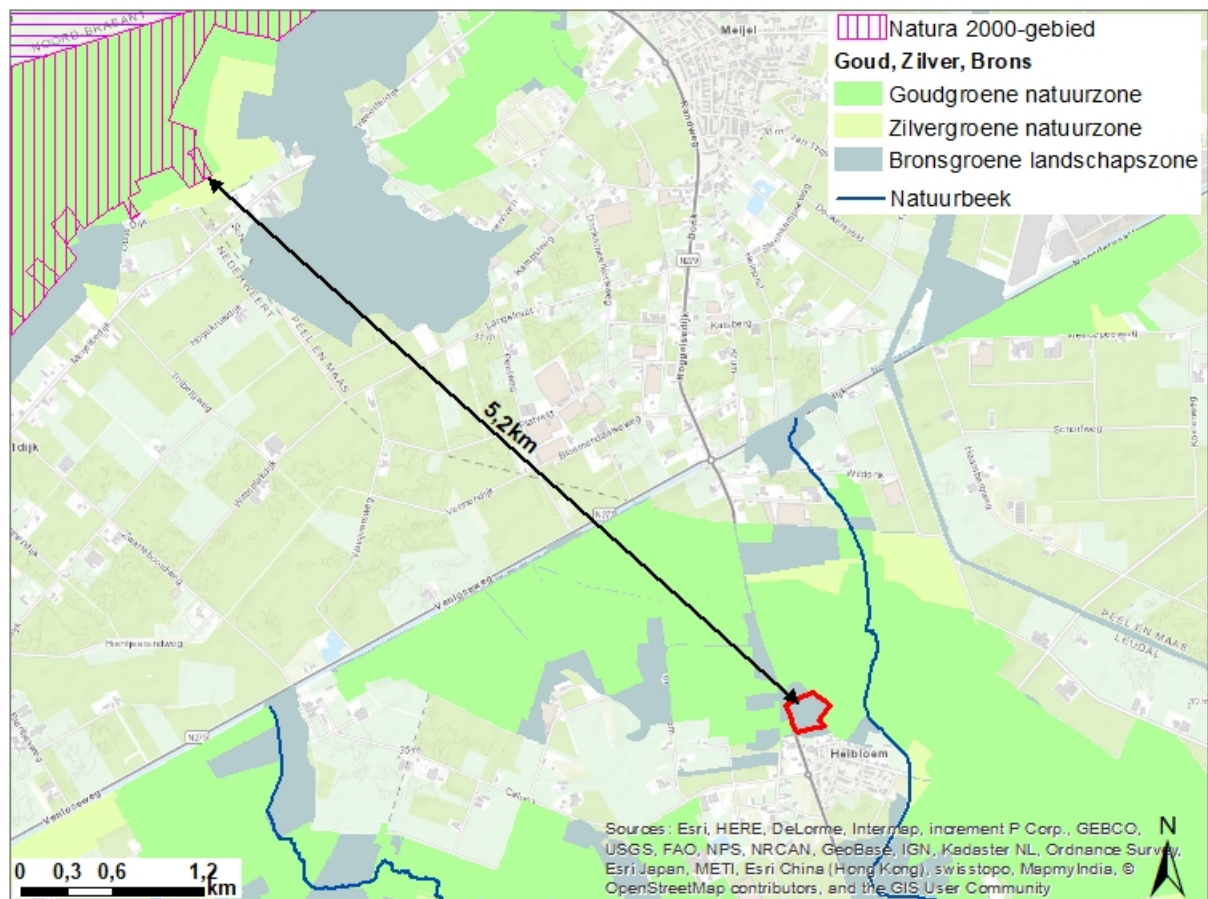
Broedvogels

Er zijn geschikte verblijfplaatsen aanwezig voor gebouwbewonende vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats, met name de huismus, maar er zijn geen aanwijzingen dat deze soort thans nesten heeft in het projectgebied. De voorgenomen ingreep heeft dus geen negatieve gevolgen voor deze soort, omdat er thans geen nesten aanwezig zijn. Ook voor deze soorten geldt dat in de omgeving meerdere boerenerven aanwezig zijn en er dus voldoende alternatieven zijn.

⁴ Zie artikel 3.10 en bijlage A Wet natuurbescherming

3.3. Gevolgen voor beschermde gebieden

Het dichtstbij gelegen *Natura 2000-gebied* betreft het gebied “Groote Peel”, dit ligt op ruim 5 kilometer afstand naar het noordoosten, zie onderstaande figuur 4.

Figuur 4: Ligging projectgebied in relatie tot beschermde natuurgebieden (bron: Provincie Limburg)

De instandhoudingsdoelstellingen (IHD's) van dit gebied hebben betrekking op bijzondere vegetaties, met name droge heiden en herstellende hoogvenen (habitattypen H4030 en H7120) en diverse vogels, zowel broedvogels (dodaars, geoorde fuut, porseleinhoen, blauwborst en roodborsttapuit) als niet-broedvogels (kolgans, kraanvogel, taigarietgans en toendrarietgans). Gelet op de aard van de ingreep en de afstand tot het betreffende gebied, kunnen negatieve gevolgen voor de IHD's van het voornemen redelijkerwijs worden uitgesloten, ook wat betreft het stikstofaspect. Weliswaar zullen machines worden ingezet die stikstofemissies veroorzaken, maar gelet op het relatief kleinschalige karakter van de ingreep, de korte duur en de genoemde grote afstand, zal dit niet tot deposities groter dan

0,00 mol N/ha/jaar leiden op de stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebied Groote Peel⁵.

Dit geldt ook voor de effecten op overige beschermde natuurgebieden, met name het *Nederlands Natuurnetwerk* ('Goudgroene natuurzone', zie figuur 2). Er hoeft dus verder geen aandacht besteed te worden aan gevolgen voor natuurgebieden.

3.4. Te nemen maatregelen en vervolgstappen

Te nemen maatregelen

Vleermuizen. Op basis van de voorliggende quickscan is duidelijk geworden dat de te slopen stallen geschikte zomerverblijfplaatsen bevatten. Of deze potentiële verblijfplaatsen ook daadwerkelijk door vleermuizen gebruikt worden, kan pas worden vastgesteld door nader onderzoek waarvoor twee bezoeken in de periode 15 april tot 15 oktober nodig zijn, waarvan in elk geval 1 ochtendbezoek (interval minstens 20 dagen). De initiatiefnemer geeft aan dat hij nooit vleermuizen op zijn erf heeft waargenomen, ook al zit hij 's avonds vaak buiten. Dit zou erop wijzen dat er geen actuele verblijfplaatsen zijn. Niettemin dient voor het uitsluiten het vleermuisprotocol te worden gevolgd, dat genoemde bezoeken voorschrijft. Het risico dat door de sloop actuele verblijfplaatsen worden vernietigd is echter zeer klein.

De initiatiefnemer kan desgewenst ook in de nieuwbouw mogelijkheden scheppen voor vleermuizen door het aanbrengen van daarvoor speciaal ontwikkelde inbouwstenen (www.vivarapro.nl/IB-VL-01-Inbouwsteen-Vleermuizen) of het plaatsen van kasten aan de muren.

Steenmarter. Voor de steenmarter zijn er geen of nauwelijks geschikte verblijfplaatsen aanwezig. Er zijn geen maatregelen nodig voor deze soort, behalve dan dat ook voor deze soort geldt dat voorafgaande aan de sloop gecontroleerd wordt of zich toch niet een steenmarter gevestigd heeft. In dat geval moeten de werkzaamheden worden uitgesteld tot na 15 augustus (vergelijk bijlage 1, tabel A).

Broedvogels. Er zijn geen nesten van gebouwbewonende soorten vogels aanwezig, er hoeft geen rekening met vogels te worden gehouden, indien de sloop nog dit jaar plaatsvindt.

Vervolgstappen

De initiatiefnemer heeft aangegeven dat de opstallen inmiddels gesloopt zijn, nadat de sloopvergunning verleend was. Vervolgonderzoek naar het voorkomen van zomerverblijfplaatsen is derhalve niet zinvol. In de nieuwbouw zullen ter

⁵ Ter controle is een proefberekening gedaan met AERIUS Calculator, waarbij (als *worst case*) een graafmachine (2012) 200 kW is ingezet met een totaal aantal draaiuren van 200 (5 weken continu in gebruik). Dit levert een stikstofemissie op van 60,7 kg NOx. Er worden hierbij geen deposities berekend (op habitattypen) groter dan 0,00 mol/ha/jaar

compensatie van het verlies van de potentiële verblijfplaatsen enkele vleermuiskasten tegen de gevels worden opgehangen.

Bijlage 1. Toetsingskader: wetgeving en beleid

De bescherming van soorten en natuurgebieden is in Nederland op twee niveaus geregeld:

- 1) a. de soortenbescherming door de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 3) en b. de bescherming van beschermde natuurmonumenten (bijzondere nationale natuurgebieden) en Natura 2000-gebieden idem (hoofdstuk 2);
- 2) de veiligstelling van het Nationaal Natuur Netwerk (NNN, voorheen EHS) in de Nota Ruimte, de Streekplannen, Interimstructuurvisie en de Bestemmingsplannen.

Hieronder wordt alleen ingegaan op de soortenbescherming, want negatieve gevolgen voor beschermde natuurgebieden zijn niet aan de orde.

SOORTENBESCHERMING

Verbodsbepalingen

In de Wet natuurbescherming (Wnb), die sinds 1 januari 2017 van kracht is, zijn drie oude wetten geïntegreerd, namelijk de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet. Hoofdstuk 3 van de Wnb gaat in op soorten en beschermt een groot aantal planten- en diersoorten (waaronder vrijwel alle gewervelde dieren, diverse insectensoorten en een aantal planten). Was voorheen het rijk bevoegd gezag, nu is dat de provincie. Ontheffingen (zie onder) moeten dus vanaf de genoemde datum bij de provincie worden aangevraagd.

De wet onderscheidt een drietal categorieën soorten, te weten

- a) soorten van de Vogelrichtlijn (artikelen 3.1 t/m 3.4)

Het is verboden:

- opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen (art. 3.1 lid 1);
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (art. 3.1 lid 2);
- eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben (art. 3.1 lid 3);
- vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen (art. 3.1 lid 4).

Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort).

- b) soorten van de Habitatrichtlijn (artikelen 3.5 t/m 3.9)

Het is verboden:

- in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in

- hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen (art. 3.5 lid 1);
- dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren (art. 3.5 lid 2);
- eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen (art. 3.5 lid 3);
- de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen (art. 3.5 lid 4);
- planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen (art. 3.5 lid 5).

c) andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11)

Het is verboden:

- in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen (art. 3.10 lid 1 onderdeel a);
- de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen⁶ (art. 3.10 lid 1 onderdeel b), of vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen (art. 3.10 lid 1 onderdeel c).

De categorie ‘andere soorten’ is qua beschermingsregime vergelijkbaar met de tabel 2-soorten onder de Flora- en faunawet. Echter, ten opzichte van het beschermingsregime onder de Flora- en faunawet is de lijst van ‘andere soorten’ significant veranderd, met name op het gebied van vissen, insecten en planten. Ernstig bedreigde en bedreigde dagvlinders, libellen en planten zijn toegevoegd, maar de voorheen gevoelige en kwetsbare soorten (voornamelijk orchideeën, klokjes en varens) zijn niet meer beschermd.

Ontheffing en vrijstelling

In principe geldt ook voor alle opgenomen nationaal beschermde soorten (bovengenoemde soorten genoemd onder c) een ontheffingsplicht (dus ook voor algemene soorten als bruine kikker en konijn). De soorten zijn in de Wnb niet ingedeeld in categorieën, zoals in de AmvB bij art. 75 van de Flora- en faunawet, de zogenaamde tabel 1,2,3-soorten. Vrijstellingsregelingen dienen door de provincies zelf te worden opgesteld. De Provincie Limburg heeft voor de in tabel A vermelde soorten een vrijstelling opgenomen⁷.

⁶ Het opzettelijk verontrusten van beschermde soorten uit deze categorie en het verstoren van vaste voortplantingsplaatsen of rust- en verblijfplaatsen is in de Wnb niet langer verboden, hetgeen onder de Flora- en faunawet wel het geval was.

⁷ Ontwerp-Wijzigingsverordening Hoofdstuk 3 Natuur van de Omgevingsverordening Limburg 2014

Tabel A: Overzicht van beschermde soorten op de ‘vrijstellingslijst’ van de Provincie Limburg

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Periode
Amfibieën		
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	gehele jaar
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	gehele jaar
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i> (OUDE NAAM: <i>Triturus vulgaris</i>)	gehele jaar
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	gehele jaar
middelste groene kikker (of bastaardkikker)	<i>Rana esculenta</i>	gehele jaar
Reptielen		
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	juli, augustus en september
levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	15 augustus t/m 15 oktober
Zoogdieren		
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	gehele jaar
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	gehele jaar
bunzing	<i>Mustela putorius</i>	gehele jaar
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	gehele jaar
dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	gehele jaar
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	maart-april en juli t/m november
egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	gehele jaar
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	gehele jaar
haas	<i>Lepus europaeus</i>	gehele jaar
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	gehele jaar
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	gehele jaar
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	gehele jaar
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	gehele jaar
ree	<i>Capreolus capreolus</i>	gehele jaar
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	gehele jaar
steenmarter	<i>Martes foina</i>	15 augustus t/m februari
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	gehele jaar
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	gehele jaar
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	gehele jaar
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	gehele jaar
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	gehele jaar

Voor deze soorten behoeft geen ontheffing te worden gevraagd bij ruimtelijke ingrepen (vergelijkbaar met de oude tabel 1-soorten Flora- en faunawet).

Voor de overige soorten (de oude tabel 2,3-soorten Flora- en faunawet), inclusief de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten, geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen als wordt gewerkt volgens een *goedgekeurde gedragscode*.

In de overige gevallen is een ontheffing nodig, welke alleen kan worden verleend onder de volgende voorwaarden (art. 3.3 lid 4 en art. 3.8 lid 5):

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing (alternatief), én
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (bij Vogelrichtlijnsoorten), c.q. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (bij Habitatrichtlijnsoorten), én
- de activiteit past binnen één van de in de wet genoemde belangen⁸.

Net als in de Flora- en faunawet is ook in de Wnb een zorgplicht opgenomen (art. 1.11). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Jaarrond beschermde vogelnesten

Voor ontheffingen en gedragscodes hanteerde het Ministerie voorheen een lijst met jaarrond beschermde vogelnesten (roofvogels, huismus, roek), zie onderstaande tabel B. De Provincie Limburg heeft deze lijst aangepast aan de Limburgse situatie en hanteert weliswaar een vergelijkbare indeling, maar heeft andere soorten per categorie⁹, zie onderstaande tabel C. Jaarrond beschermde nestplaatsen betreffen dus de vogels van respectievelijk categorieën 1 t/m 4 ('Rijkslijst') en 1 t/m 3 (lijst Provincie Limburg).

Omgevingscheck

Er is altijd - ook indien er een jaarrond beschermd nest is aangetroffen en deze door een ingreep zal verdwijnen - een omgevingscheck nodig. Een deskundige moet dan vaststellen of er voor de soort voldoende alternatieve leefomgeving is om zelfstandig een vervangend nest te kunnen vinden of te bouwen in de omgeving. Is dit niet het geval? Dan moet, voor zover mogelijk, een alternatief nest of aanvullend functioneel leefgebied worden

⁸ De belangen betreffen: volksgezondheid, openbare veiligheid, veiligheid van het luchtverkeer, voorkomen belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren, bescherming van flora of fauna, onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt. Bij habitatrichtlijnsoorten worden additioneel nog de volgende belangen vermeld: instandhouding van de natuurlijke habitats, dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. Ruimtelijke ontwikkeling geldt als belang alleen voor de categorie 'andere soorten'.

⁹ Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg. Gedeputeerde Staten van Limburg, 1 december 2017; categorie 1 is gelijk gebleven, categorieën 2 en 3 zijn samengevoegd, categorieën 4 en 5 zijn in de provinciale indeling respectievelijk categorieën 3 en 4.

aangeboden. Indien ook dat niet mogelijk is, dan moet er een ontheffing worden aangevraagd.

Tabel B: lijst met categorieën nestplaatsen en soorten van het Ministerie ('Rijkslijst')

Cat.	Type verblijfplaatsen/type soorten	Betrokken soorten
1	<u>vaste rust- en verblijfplaatsen</u> ; nesten die, behalve gedurende als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats	steenuil
2	<u>nesten van koloniebroeders</u> ; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop	gierzwaluw, huismus, roek
3	<u>honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing</u> ; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop	grote gele kwikstaart, kerkuil, oehoe, ooievaar, slechtvalk
4	<u>vogels die niet zelf in staat zijn een nest te bouwen</u> ; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen	boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer, wespandief, zwarte wouw
5	<u>niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst</u> ; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen	blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart, zwarte specht

Mitigerende en compenserende maatregelen

Het kan nodig zijn om mitigerende (verzachtende) en compenserende maatregelen te nemen om aan de voorwaarden voor een ontheffing te voldoen.

Mitigerende maatregelen zijn gericht op het voorkomen dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen wordt aangetast. Deze maatregelen worden uitgevoerd binnen het huidige leefgebied van een bepaalde soort (dit werd voorheen compensatie genoemd). Indien het functionele leefgebied voor 100% gemitigeerd wordt (en de nest/burchtlocatie niet direct wordt aangetast) treedt er geen overtreding op van artikel 11 van de Ffw en is ook geen ontheffing nodig.

Tabel C: lijst met categorieën nestplaatsen en soorten van de Provincie Limburg

Cat.	Type verblijfplaatsen/type soorten	Betrokken soorten
1	<u>jaarrond gebruikte nesten</u> ; deze soorten maken ook buiten het broedseizoen gebruik van de nestplaats	kerkuil, oehoe, roek, steenuil
2	<u>zeer plaatstrouwe broedvogels of soorten die afhankelijk zijn van bebouwing</u> ; deze soorten broeden elk broedseizoen op dezelfde plaats en zijn daarin zeer conservatief; de fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar	boerenzwaluw, bosuil, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, huiszwaluw, ooievaar, slechtvalk
3	<u>plaatstrouwe vogels die ieder jaar terugkeren naar specifiek nest omdat ze niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen</u> ; deze soorten zijn niet in staat een geheel eigen nest te bouwen en maken gebruik van oude kraaiennesten of nesten waar zij eerder gebroed hebben; of ze bouwen een nieuw nest op het oude nest van het voorgaande jaar en zijn extra kwetsbaar voor verstoring; hier vallen ook roofvogels onder zich sinds kort aan het vestigen zijn in de provincie waarvan de staat van instandhouding nog verre van gunstig is	boomvalk, havik, ransuil, raaf, rode wouw, torenvalk, wespandief, zwarte wouw
4	<u>soorten waarvan getoetst moet worden dat voldoende functioneel leefgebied aanwezig blijft</u> ; het betreft de nesten van plaatstrouwe vogels die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen indien de nestplaats verloren gaat; ze zijn dusdanig kwetsbaar dat de functionaliteit niet in het geding mag komen; indien de omgeving van de bekende nestplaats vernietigd wordt moet worden bepaald of er voldoende functionaliteit behouden blijft	bijeneter, blauwe reiger, buizerd, draaihal, grauwe klauwier, grutto, ijsvogel, kramsvogel, kwartelkoning, oeverzwaluw, paapje, ringmus, roerdomp, sperwer, spotvogel, visdief, wulp, zomertortel, zwarte specht

Compenserende maatregelen worden getroffen, wanneer de functionaliteit van de vaste rust en verblijfplaats niet behouden kan blijven. In dit geval is een ontheffing nodig. Compensatie kan plaatsvinden om een andere (deel-)populatie te versterken. Uitgangspunt daarbij is dat de gunstige staat van instandhouding van de soort als geheel niet in het geding komt. De beoordeling van de staat van instandhouding hangt samen met de beschermingsstatus van de soort. Hiervoor geldt het volgende:

- De gunstige staat van instandhouding van soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet op lokaal-regionaal niveau beoordeeld worden.
- De gunstige staat van instandhouding van de overige soorten moet op landelijk niveau beoordeeld worden¹⁰.

¹⁰ De Provincie Limburg (zie bovengenoemde beleidsregel van 1-12-2017) hanteert alleen het lokale en regionale schaalniveau. Voor de meeste landelijk beschermde soorten geldt als regel dat de staat van instandhouding op 'regionale schaal' (maximaal provinciaal niveau) moet worden getoetst, inclusief die van een groot aantal vogels, meest Rodelijstsoorten en enkele Habitatrichtlijnsoorten, te weten baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, heikikker, rugstreeppad, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en zandhagedis. Wat betreft de 'lokale schaal' hanteert de provincie als maximum het gemeentelijk niveau.

Bijlage 2. Status van waargenomen soorten

Toelichting:

- Wnb = Wet natuurbescherming; A = overige beschermde soorten (fauna), HRL = Habitatrichtlijn (soorten van Annex IV HRL), HRL* idem Annex II, VRL = Vogelrichtlijn
- Prov = soort van provinciale vrijstellingslijst (X), zie tabel A in bijlage 1
- Ffw = Flora- en faunawet (tot 1.1.2017)
- RL = Rode Lijst: GE = gevoelig, KW = kwetsbaar

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Wnb	Prov	Ffw	RL
LANDZOOGDIEREN					
Steenmarter	<i>Martes foina</i>	A	X	tabel 2	-
VOGELS					
Boerenwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	VRL		vogels	GE
Gierwaluw	<i>Apus apus</i>	VRL		vogels	-
Huisemus	<i>Passer domesticus</i>	VRL		vogels	GE
Huiswaluw	<i>Delichon urbicum</i>	VRL		vogels	GE
Steenuil	<i>Athene vidalii</i>	VRL		vogels	KW
Zwarte Roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	VRL		vogels	-